

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie **radcy prawnego Z. B.**, obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 oraz 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2023 r. kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 27 lipca 2022 r., sygn. akt WO-57/22, utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 13 grudnia 2021 r. o sygn. akt D [...]

oddala kasację jako oczywiście bezzasadną, a wydatkami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 zł (dwudziestu złotych) obciąża radcę prawnego Z. B.

UZASADNIENIE

Radca prawny Z. B. został obwiniony o to, że: w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 28 września 2020 r. w W., podejmował szereg celowych działań stanowiących nadużycie prawa do informacji publicznej i wykorzystywanie instytucji prawnej wbrew jej celowi i funkcji, poprzez kierowanie licznych wniosków o udostępnienie informacji w trybie dostępu do informacji publicznej, tj. przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej powoływana jako: ustawa o radcach prawnych) w związku z art. 6, 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Orzeczeniem z dnia 13 grudnia 2021 r., sygn. akt D [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] uznał obwinionego winnym

zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę nagany (pkt 1), obciążając obwinionego kosztami postępowania przed sądem I instancji w kwocie 750,00 zł (pkt 2).

Odwołanie od powyższego orzeczenia wniósł obwiniony, zaskarżając powyższe orzeczenie w całości na swoją korzyść. Skarżący zarzucił zaskarżonemu rozstrzygnięciu:

1. a) obrazę przepisów postępowania, tj. prawa do obrony, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. dyspozycji art. 175 ust. 1 k.p.k. w zw. z art. 68³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP poprzez nierozpoznanie wniosku z dnia 5 listopada 2020 r. o przesyłanie wszelkiej korespondencji za pomocą środków służących do komunikowania się na odległość mimo istniejących przyczyn (epidemia COVID- 19) uniemożliwiających odbiór korespondencji wysyłanej za pomocą poczty tradycyjnej, co skutkowało ograniczeniem prawa do obrony, w tym w szczególności składania wniosków dowodowych, uczestnictwa w czynnościach przesłuchania świadków w postępowaniu przygotowawczym, a tym samym prowadzenia jakiegokolwiek merytorycznego postępowania dowodowego w postępowaniu dyscyplinarnym;

1. b) obrazę przepisów postępowania, tj. prawa do obrony, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj. dyspozycji art. 175 ust. 1 k.p.k. w zw. z art. 68³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP poprzez niedostosowanie warunków prowadzonego postępowania do warunków epidemicznych w kontekście stanu zdrowotnego obwinionego, co skutkowało ograniczeniem prawa do obrony, w tym w szczególności składania wniosków dowodowych, uczestnictwa w czynnościach przesłuchania świadków w postępowaniu przygotowawczym, a tym samym prowadzenia jakiegokolwiek merytorycznego postępowania dowodowego w postępowaniu dyscyplinarnym;

1. c) obrazę przepisów postępowania, tj. prawa do obrony, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj. dyspozycji art. 175 ust. 1 k.p.k. w zw. z art. 68³ ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP poprzez niewyznaczenie

innego terminu przesłuchania obwinionego niż uprzednio wyznaczony przez Rzecznika Dyscyplinarnego termin, mimo poinformowania biura rzecznika o obiektywnie istniejących przyczynach (COVID-19) uniemożliwiających stawiennictwo w wyznaczonym terminie - co skutkowało ograniczeniem prawa do obrony w tym w szczególności składania wniosków dowodowych, uczestnictwa w czynnościach przesłuchania świadków w postępowaniu przygotowawczym a tym samym prowadzenia jakiegokolwiek merytorycznego postępowania dowodowego w postępowaniu dyscyplinarnym;

1. d) obrazę przepisów postępowania poprzez niedopuszczenie organizacji społecznej – S. do przedstawienia swojego stanowiska w sprawie - co skutkowało ograniczeniem prawa do udziału organizacji społecznej w postępowaniu, w tym w szczególności w zakresie składania wniosków dowodowych i uczestnictwa w czynnościach przesłuchania świadków;

1. e) obrazę przepisów postępowania, tj. niedopuszczenie rejestracji głosu - co w obliczu wyżej podniesionych argumentów o pozbawieniu prawa do obrony – „jest dodatkowym argumentem przemawiającym za brakiem poszanowania praw obwinionego do sprawiedliwego procesu”;

Obwiniony podniósł nadto:

2. a) obrazę prawa materialnego, tj. art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez uznanie, że obwiniony działał z zamiarem bezpośrednim wykorzystania instytucji prawnej dostępu do informacji publicznej wbrew jej celowi i funkcji w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że zarówno cel i funkcja ustawy o dostępie do informacji publicznej zostały zrealizowane, gdyż obwiniony wielokrotnie i w różny sposób informował o nieprawidłowościach o których informację powziął na podstawie informacji uzyskanych w oparciu o przepisy o dostępie o informacji publicznej;

2. b) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez posługiwanie się instytucją (prejudykatem) nadużycia prawa do informacji publicznej w sytuacji, gdy w żadnej sprawie nie zapadł wyrok sądu administracyjnego stwierdzający taki stan;

2. c) obrazę przepisów prawa materialnego ustrojowego, tj. ustawy o radcach prawnych gwarantującej niezależność radcy, co do świadczonej przez niego pomocy prawnej poprzez stwarzanie warunków wywierania nacisku na radcę prawnego w związku z prowadzoną działalnością zawodową;

2. d) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez niewykazanie norm wpływających z przepisów, których naruszenie jest zarzucane (naruszenie zasady *nullum crimen sine lege certa*);

2. e) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego poprzez wykreowanie kryterium różnicowania podmiotów, które wnioskuje o informację publiczną, co doprowadziło do zawężenia uprawnień radcy prawnego w stosunku do zwykłego obywatela;

2. f) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej - poprzez przeprowadzenie jej swobodnej interpretacji, co do ograniczeń ilościowych, sprzeczności co do braku konieczności wykazania celu pozyskiwania informacji;

W dalszej kolejności skarżący zarzucił:

3. a) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia polegający na błędnym ustaleniu tj. brak pozyskania stanowiska radcy prawnego, co do okoliczności sprawy, jednostronne, wybiórcze przytaczanie fragmentów korespondencji;

3 b) obrazę art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny wiadomości e-mail (k-5) oraz pisma (k-123) polegające na błędnym uznaniu, że z tych dokumentów nie wynika, że celem składanych przez obwinionego wniosków o dostęp do informacji publicznej była chęć paraliżu pracy urzędu w sytuacji, gdy z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika wniosek przeciwny;

3 c) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia polegający na błędnym ustaleniu przez sąd pierwszej instancji, że

działanie obwinionego było działaniem w interesie publicznym a w konsekwencji błędne uznanie przypisanie obwinionemu motywów działań - jako chęć paraliżu pracy urzędu;

3. d) obrazę art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny wiadomości zeznań świadka A. S., która jako osoba, której dotyczyły wnioski składane przez obwinionego nie była osobą bezstronną;

3. e) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia polegający na błędnym ustaleniu przez sąd pierwszej instancji, że obwiniony przyczynił się do wyboru sposobu i środków realizacji wniosków przez organ, tj. nieuprawione postawienie zarzutu, iż obwiniony ponosi odpowiedzialność za dodatkową (zbyteczną) pracę w postaci zanonimizowania sygnatur decyzji administracyjnych.

Formułując powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od zarzucanego mu czynu.

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik Urzędu m. wniósł o utrzymanie w całości w mocy orzeczenia sądu I instancji.

Orzeczeniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 27 lipca 2022 r., sygn. akt WO-57/22, utrzymano w mocy zaskarżone orzeczenie (pkt 1), zasądzając od obwinionego koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w kwocie 2.500,00 zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie (pkt 2).

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca obwinionego, który zaskarżył je w całości na jego korzyść, podnosząc:

1. rażąco naruszenie prawa, tj. art. 433 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez nieodniesienie się przez sąd do całości zarzutów podniesionych w odwołaniu, a w tym niezbadania zasadności zastosowania art. 440 k.p.k. w granicach

zaskarżenia oraz poprzez niewskazanie w sposób precyzyjny tego, czym kierował się sąd uznając większość zarzutów za niezasadne.

2. rażące naruszenie prawa, tj. art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych polegający na dokonaniu przez sąd II instancji oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób rażąco dowolny, wybiórczy i przy odwołaniu się do okoliczności nieujawnionych w toku rozprawy przy jednoczesnym niedopuszczaniu okoliczności przemawiających na korzyść obwinionego.

3. rażące naruszenie prawa, tj. art. 424 § 1 pkt 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 1 § 1 k.k.i w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie podstawy normatywnej orzeczenia.

4. rażące naruszenie prawa, tj. art. 424 § 1 i 2 w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez sporządzenie lakonicznego i sprzecznego wewnętrznie uzasadnienia przy braku faktycznego wykazania, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione i na jakich dowodach oparł rozstrzygnięcie uznając winę obwinionego oraz dlaczego zarzuty i wnioski odwoławcze uznał za zasadne lub niezasadne nie rozstrzygając przy tym żadnych wątpliwości na korzyść obwinionego.

5. rażącego naruszenie prawa, tj. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 2 i 6 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 1 ust. 1 k.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez uznanie, że radca prawny nie jest uprawniony do pozyskiwania informacji publicznej dla celów sporządzenia opinii prawnej na rzecz klienta w ramach świadczonej na jego rzecz pomocy prawnej, gdyż będzie to uznane za delikt dyscyplinarny.

6. rażące naruszenia prawa, tj. art. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw.

z art. 3 ust. 3 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 ustawy o radcach prawnych w zw. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 9 i 15 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez uznanie, że radca prawny występujący o informację publiczną zobowiązany jest do ujawnienia danych klienta oraz celu pozyskania takich danych, jak również wyjawienia treści sporządzonej przez siebie dla niego opinii prawnej.

7. rażące naruszenie art. 433 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 6 w zw. z art. 2 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez nierozpoznanie i niewyjaśnienie w sposób nie budzący wątpliwości zarzutów wskazujących na pozbawienie radcy prawnego prawa do obrony ze względu na [...] oraz brak podjęcia w tym kierunku czynności dowodowych z urzędu, co skutkowało tym, że pomimo przedstawienia wskazanych okoliczności zdrowotnych już w 2020 - sąd dopiero w orzeczeniu końcowym wskazał, że nie jest to okoliczność którą uznaje za udowodnioną.

8. rażące naruszenie art. 90 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych poprzez uznanie, że udział organizacji społecznej w postępowaniu dyscyplinarnym jest niedopuszczalny, co skutkowało pominięciem stanowiska/opinii S., jednoznacznie korzystnej dla obwinionego.

Podnosząc powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 lub pkt 2 k.p.k., jednocześnie formułując alternatywny wniosek o uchylenie i uniewinnienie obwinionego lub uchylenie obu orzeczeń sądów. Skarżący wniósł nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez profesjonalnego pełnomocnika w II instancji w wysokości trójkrotności stawki minimalnej i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego przed sądem kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza wywiedzionego przez obrońcę obwinionego nadzwyczajnego środka zaskarżenia prowadzi do wniosku, iż podnoszone przez skarżącego zarzuty nie

zasługują na uwzględnienie i w żaden sposób nie mogą doprowadzić do postulowanego przez autora kasacji rezultatu.

Podstawą kasacyjną w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych może być rażące naruszenie prawa (materialnego bądź procesowego), a także rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej (art. 62³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych), przy czym powyższe uchybienia winny dotyczyć orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji. W kasacji nie można tym samym podnosić zarzutów kwestionujących orzeczenie pierwszoinstancyjne, gdyż celem postępowania kasacyjnego nie jest ponowne rozpoznanie sprawy i dublowanie kontroli rozstrzygnięcia sądu meriti. Wyjątkiem od powyższej zasady jest jedynie sytuacja, w której dojdzie do zaabsorbowania przez sąd odwoławczy uchybień popełnionych przez sąd a quo, tj. „kiedy to sąd odwoławczy nie uwzględni podniesionego w apelacji zarzutu lub nie dostrzeże zaistniałego uchybienia i wyda orzeczenie nadal obarczone błędem. Wówczas strona w kasacji może podnieść zarzut dotyczący wadliwego procedowania sądu odwoławczego, w którego następstwie doszło do przeniknięcia uchybienia sądu pierwszej instancji do orzeczenia sądu drugiej instancji” (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego*. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022, art. 519). Zarzuty podnoszone w kasacji, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, winny zatem dotyczyć sposobu postępowania sądu ad quem oraz zakresu przeprowadzonej przez powyższy kontroli instancyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., sygn. akt III KK 176/14, LEX nr 1483957).

Zwrócić należy również uwagę na ustawowy wymóg wykazania, iż podnoszone nadzwyczajnym środkiem odwoławczym uchybienia noszą znamię „rażących”, a zatem niewątpliwych, łatwych do stwierdzenia i charakteryzujących się takim ciężarem gatunkowym, które mają zasadnicze znaczenie zarówno dla prawidłowości postępowania dyscyplinarnego, jak i wydanego rozstrzygnięcia. Podkreślić jednocześnie należy, iż „strona nie może ograniczyć się do wyrażenia ocen, iż czuje się zaskarżonym orzeczeniem pokrzywdzona, czy też do polemiki z ustaleniami faktycznymi, dokonanyymi przez korporacyjny sąd odwoławczy lub do

kwestionowania ocen dokonanych przez ten organ, bez jednoczesnego wskazania, które przepisy prawa zostały w toku korporacyjnego postępowania dyscyplinarnego naruszone i bez wykazania nadto, że naruszenie to miało charakter rażący” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 października 2004 r., SDI 7/04, LEX nr 568870.). Jak wskazuje się w judykaturze, nie każde bowiem naruszenie nosi znamię rażącego, a stwierdzone uchybienia nie skutkują niejako automatycznie koniecznością powtórzenia postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 marca 2010 r., SDI 1/10, LEX nr 1615615).

W odniesieniu do drugiej z podstaw kasacyjnych i użytego przez ustawodawcę zwrotu „rażąca niewspółmierność kary” wskazać natomiast należy, iż za taką uznaje się sankcję wyraźnie odbiegającą od wzorca kary zgodnej z sądowymi dyrektywami jej wymiaru, która charakteryzuje się wyraźną, nieakceptowalną dysproporcją pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 marca 2016 roku, sygn. SDI 76/15, Lex nr 2004212).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, iż mimo mnogości podnoszonych uchybień kasację obrońcy obwinionego radcy prawnego należało oddalić jako oczywiście bezzasadną.

Poczynając od pierwszego z podnoszonych zarzutów, tj. rażącego naruszenia art. 433 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych wskazać należy, iż powyższy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wadliwość procedowania sądu odwoławczego skarżący upatrywał w nieodniesieniu się przez sąd ad quem „do całości zarzutów podniesionych w odwołaniu, a w tym niezbadania zasadności zastosowania art. 440 k.p.k. w granicach zaskarżenia oraz poprzez niewskazanie w sposób precyzyjny tego, czym kierował się sąd uznając większość zarzutów za niezasadne”. W części motywacyjnej wywiedzionej kasacji powyższe twierdzenie skarżący wskazał, iż sąd

odwoławczy zaniechał rozpoznania zarzutów zawartych w punktach II.1 lit. b, II.2 lit. c i II.2 lit. f odwołania.

Zaznaczenia wymaga, iż „o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu przepisu art. 457 § 3 k.p.k. - gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2022 r., V KK 333/22, LEX nr 3485825), przy czym w tej kwestii - co szczególnie należy podkreślić w kontekście niniejszej sprawy - należy wykazać, że uchybienie mogło wywrzeć istotny wpływ na treść orzeczenia sądu odwoławczego. W orzecznictwie wskazuje się nadto, że „uzasadnienie rozstrzygnięcia powinno spełniać odpowiednie wymagania ustawowe i umożliwiać przeprowadzenie kontroli instancyjnej lub odpowiednio kasacyjnej. Tylko przez pryzmat tych wymogów można kwestionować i oceniać część motywacyjną orzeczenia” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 listopada 2011 r., SDI 22/11, LEX nr 1296731).

Analiza uzasadnienia sporządzonego przez sąd ad quem i przedstawionych w jego treści pisemnych motywów rozstrzygnięcia prowadzi natomiast do wniosku, iż rozważone zostały wszystkie z podnoszonych przez skarżącego zarzutów odwoławczych, a powyższego zawartość przedstawia adekwatną i dostatecznie wyczerpującą argumentację, uzasadniającą przyczyny ich nieuwzględnienia, pozwalając jednocześnie na przeprowadzenie kontroli kasacyjnej. Wbrew twierdzeniom autora kasacji lektura uzasadnienia sądu odwoławczego wskazuje, że odniesiono się do każdego z podnoszonych uchybień, jak również w klarowny sposób umotywowano powody uznania ich za nietrafne, jednocześnie wskazując przesłanki i okoliczności, jakimi kierował się sąd II instancji. W odniesieniu do zarzutów zawartych w punktach II.1 lit. b, II.2 lit. c i II.2 lit. f odwołania wskazać należy, iż - wbrew twierdzeniom autora kasacji – zostały rozpoznane w sposób odpowiadający wymogom kontroli instancyjnej, a przedstawione pisemne motywy rozstrzygnięcia zaskarżonego orzeczenia w tym zakresie w sposób dostatecznie

rzetelny wyjaśniają powody uznania powyższych za niezasługujące na uwzględnienie.

Z tożsamyh powodów na aprobatę nie zasługiwały również zarzuty kasacyjne sformułowane w pkt. 3, 4 i 7. Zważyć przy tym należy, iż sam fakt niespełnienia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k. nie może doprowadzić do uchylenia wyroku sądu odwoławczego, gdyż pisemne motywy rozstrzygnięcia są zawsze sporządzane po wydaniu wyroku (orzeczenia), wobec czego treść uzasadnienia, a zasadniczo jego braki, nie mogą mieć wpływu na wydane wcześniej rozstrzygnięcie sądu odwoławczego (zob. aktualne na gruncie postępowania dyscyplinarnego radców prawnych postanowienie Sądu Najwyższego z 7 października 2020 r., V KK 415/20, LEX nr 3095020). Podkreślenia wymaga nadto, że uzasadnienie orzeczenia sądu odwoławczego o charakterze korporacyjnym, jakim jest Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych, „nie musi ściśle odpowiadać temu samemu standardowi, którego spełnienia oczekuje się od sądu odwoławczego w sprawie karnej” i powinno zawierać „przynajmniej skrótowe odniesienie się do wszystkich zarzutów stawianych zaskarżonemu orzeczeniu” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2011 r., SDI 20/11, LEX nr 1619492).

Mając na uwadze, iż pisemne motywy rozstrzygnięcia nawiązują do każdego z zarzutów, a przedstawiona w nim argumentacja spełnia wymogi ustawowe, nie sposób nie tyle nie zgodzić się z autorem kasacji, iż w toku postępowania odwoławczego sąd ad quem nie dopuścił się rażącej obrazy wskazywanych w analizowanych zarzutach przepisów, co brak jest podstaw do uznania, by sąd odwoławczy uchybił powyższym przepisom w jakimkolwiek zakresie.

Za nietrafny Sąd Najwyższy uznał następnie drugi z sygnalizowanych przez skarżącego uchybień, tj. rażącego naruszenia art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych. Treść części motywacyjnej wywiedzionej kasacji wyraźnie wskazuje, iż skarżący niejako oczekuje, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym dokona ponownej kontroli odwoławczej orzeczenia sądu pierwszoinstancyjnego i zaaprobuje forsowaną przez autora kasacji alternatywną ocenę zgromadzonego w toku

postępowania materiału dowodowego. W tym kontekście wyraźnego zaakcentowania wymaga, iż „zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. może być podnoszony w postępowaniu kasacyjnym tylko wówczas, gdy sąd odwoławczy czynił samodzielne ustalenia faktyczne” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2022 r., I KK 246/22, LEX nr 3482033). W niniejszej sprawie sąd ad quem przyjął natomiast ustalenia stanu faktycznego poczynione przez sąd meriti, nie czynił jakichkolwiek nowych i samodzielnych ustaleń faktycznych. Lektura części motywacyjnej podnoszonego zarzutu prowadzi natomiast do uznania, iż argumentacja obrońcy obwinionego stanowi jedynie próbę ponownego rozważenia prawidłowości poczynionych przez sąd I instancji ustaleń faktycznych oraz dokonanej przez powyższy oceny dowodów.

Na uwzględnienie nie zasługiwał następnie zarzut kasacyjny opisany w punkcie 5, dotyczący rażącego naruszenie prawa, tj. „art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 2 i 6 ust. 1 ustawy o radcach prawnych zw. z art 1 ust. 1 k.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych” poprzez uznanie, że radca prawny nie jest uprawniony do pozyskiwania informacji publicznej dla celów sporządzenia opinii prawnej na rzecz klienta w ramach świadczonej na jego rzecz pomocy prawnej, gdyż będzie to uznane za delikt dyscyplinarny. Lektura uzasadnienia sądu odwoławczego - wbrew twierdzeniom zawartym w części motywacyjnej formułowanego uchybienia - w żadnej mierze nie wskazuje bowiem, iż sąd ad quem dokonał interpretacji przepisów w sposób wskazywany przez skarżącego i już z tej przyczyny argumentacja zaprezentowana w części motywacyjnej zarzutu jawi się jako wadliwa. Sąd II instancji w sposób dostatecznie zrozumiały wyjaśnił przy tym w przedstawionych motywach rozstrzygnięcia, iż istotą deliktu przypisanego obwinionemu nie jest samo skorzystanie przez radcę prawnego z uprawnienia w zakresie wnioskowania o dostęp do informacji publicznej, lecz jego nadużycie poprzez powyższego wykorzystanie celem ułatwienia prowadzenia działalności zawodowej. Sąd Najwyższy nie podziela przy tym zapatrywań autora kasacji, która sprowadza się w swej istocie do poglądu o niemal instytucjonalnym braku możliwości przypisania obwinionemu nadużycia prawa do informacji publicznej.

Skarżący nie przedstawił przy tym, prócz gołosłownych twierdzeń, przekonującej argumentacji w zakresie troski obwinionego o dobro publiczne oraz jego „pomocy” w „kontrolowaniu funkcjonowania administracji”. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy niewątpliwie wskazuje natomiast, że obwiniony, kierując w niespełna dwuletnim przedziale czasowym (tj. od 1 stycznia 2019 r. do 28 września 2020 r.) ponad 300 wniosków o udzielenie informacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej dążył do uzyskania informacji związanych z jego konkretnym, indywidualnym interesem prawnym, tj. uzyskania określonych informacji potrzebnych do świadczenia pomocy prawnej, a zatem do osiągnięcia celu sprzecznego z intencjami ustawodawcy, uchybiając tym samym godności zawodu radcy prawnego. Odnosząc się do powołanych w kasacji judykatów, które dotyczą obywatelskiego uprawnienia do kontroli organów władzy, wskazać należy, iż powyższego nie kwestionuje zarówno sąd meriti, jak i sąd II instancji, a powyższych treść nie niweczy w jakikolwiek sposób możliwości - w ramach z powyższego korzystania - jego nadużycia.

W ocenie Sądu Najwyższego sąd ad quem nie dopuścił się również do rażącego naruszenia przepisu „art. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej w zw. z art. 3 ust. 3 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 ustawy o radcach prawnych w zw. art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 9 i 15 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych” Sąd odwoławczy w pełni bowiem słusznie wskazuje na konieczność wykazania skonkretyzowanego umocowania w kontekście interesu publicznego, które nie sposób uznać przecież za naruszenie tajemnicy zawodowej, gdyż stanowi niewątpliwy obowiązek radcy prawnego przy podejmowaniu czynności realizowanych w imieniu mocodawcy.

Nieskuteczny okazał się również ostatni z podnoszonych zarzutów (pkt 8 zarzutów kasacyjnych), dotyczący rażącego naruszenia art. 90 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych wyrażający się w nieprawidłowym uznaniu, że udział organizacji społecznej w postępowaniu dyscyplinarnym jest niedopuszczalny, co skutkowało pominięciem stanowiska/opinii S. Weryfikując przebieg niniejszego postępowania

dyscyplinarnego nie sposób bowiem nie dostrzec, iż powyższy w swej istocie skierowany jest przeciwko orzeczeniu sądu meriti, stanowiąc powtórzenie zarzutu wskazanego uprzednio przez skarżącego w odwołaniu (pkt II.1. lit. d odwołania), który został uprzednio zarówno wyczerpująco, jak i trafnie rozpoznany przez sąd I instancji w wydanym w tym przedmiocie postanowieniu, jak i słusznie zaaprobowany przez sąd odwoławczy. Niezależnie od powyższego poczynić należy jednocześnie uwagę, iż za podstawę kasacyjną w postaci rażącej obrazy prawa może być uznane jedynie uchybienie naruszającej podstawowe reguły gwarancyjne bądź godzące w rzetelność procesu dyscyplinarnego, natomiast podnoszony przez autora kasacji zarzut i zaprezentowana w tym zakresie argumentacja nie wskazują, iż w niniejszym postępowaniu doszło do zaistnienia naruszenia o randze zbliżonej do bezwzględnej przyczyny odwoławczej, wobec czego nie sposób uznać powyższego za skuteczną podstawę kasacyjną.

Poczynić należy nadto w tym miejscu uwagę o braku konsekwencji pomiędzy formułowanymi zarzutami a postulowanym w kasacji wnioskiem o uniewinnienie. Skarżący winien w tym zakresie wykazać oczywistą niesłuszność orzeczenia (art. 537 § 2 k.p.k.), któremu to obowiązki jednakże nie sprostali. W judykaturze wskazuje się, iż przesłanka upoważniająca do uchylenia obu zapadłych w sprawie orzeczeń i uniewinnienia obwinionego znajduje zastosowanie jedynie wówczas, gdy "w ramach prawidłowych ustaleń faktycznych, poczynionych przez sądy orzekające w pierwszej lub drugiej instancji, doszło do naruszenia prawa w ten sposób, że bezpodstawnie skazano oskarżonego, błędnie przyjmując, iż czyn mu przypisany wypełnia znamiona przestępstwa lub że popełnił on przestępstwo pomimo zaistnienia okoliczności wyłączających odpowiedzialność karną (...). Natomiast w wypadku stwierdzenia rażącego naruszenia przepisów procesowych, które mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku w zakresie prawidłowości ustaleń faktycznych, Sąd Najwyższy nawet w razie uznania, że skazanie przy innych ustaleniach faktycznych byłoby oczywiście niesłuszne, powinien uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Zadaniem Sądu Najwyższego jest bowiem sprawdzenie, czy dokonując ustaleń faktycznych, orzekające w obu instancjach sądy nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł procedowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku.

Kontroli kasacyjnej podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania" (tak trafnie D. Świecki (w:) B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021, komentarz do art. 537, teza 6). Na gruncie lektury akt niniejszej sprawy brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, iż zachodzi stan rzeczy uprawniający do wydania wyroku uniewinniającego, gdyż poczynione przez sąd meriti i zaaprobowane przez sąd odwoławczy ustalenia faktyczne nie sposób uznać za poczynione w sposób oczywiście nieprawidłowy, a dokonana ich analiza w pełni pozwala na przyjęcie, że zachowanie obwinionego wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego.

Wymierzona obwinionemu nagana, stanowiąca jedną z najłagodniejszych z katalogu kar dyscyplinarnych, w ocenie Sądu Najwyższego nie przekracza stopnia zawinienia, spełnia wymogi prewencji generalnej oraz prewencji indywidualnej. Zwrócić należy nadto uwagę, iż w toku postępowania nie przedstawiono jakiegokolwiek wiarygodnego i racjonalnego powodu, który umożliwiałby wytłumaczenie jego zachowania.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zd. 1 ustawy o radcach prawnych.

[M. T.]

[f.n]

